EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2018 12 12
COM(2018) 815 final

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

Galutinė ataskaita

teikiama pagal 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo Nr. 562/2014/ES dėl Europos Sąjungos dalyvavimo didinant Europos investicijų fondo kapitalą 4 straipsnį

1. ĮVADAS

Šioje pagal Sprendimo Nr. 562/2014/ES[1] 4 straipsnį teikiamoje galutinėje ataskaitoje įvertinama, kiek, didinant Europos investicijų fondo (EIF) kapitalą, pasiektas tikslas padidinti EIF paramą veiksmams, kuriais papildomi valstybių narių veiksmai, palankūs įmonėms, visų pirma mažosioms ir vidutinėms įmonėms (MVĮ). Ji parengta po 2016 m. gruodžio 19 d. tarpinės ataskaitos[2], kurioje nustatyta, kad kapitalo didinimas, kuris tuo metu dar nebuvo visiškai baigtas, jau paskatino didesnį finansavimą, kuriuo gali pasinaudoti MVĮ ir vidutinės kapitalizacijos įmonės.

1.1. EIF

a) Kapitalo struktūra ir didinimas

1994 m. Europos investicijų bankas (EIB), Europos Komisijos (toliau – Komisija) atstovaujama Europos Bendrija (dabar – Europos Sąjunga (ES)) bei viešosios ir privačiosios finansų įstaigos įsteigė EIF[3], kurio įstatinis kapitalas buvo 2 mlrd. ekiu (dabar EUR), įmokėtas 20 % santykiu. 2007 m. įstatinis kapitalas padidintas iki 3 mlrd. EUR. Komisija panaudojo 2007–2010 m. gautus EIF dividendus mokėjimams ir padengė likusią dalį iš ES biudžeto, todėl buvo galima išlaikyti Europos Sąjungai priklausantį 30 % akcijų paketą.

Antrą kartą padidinus kapitalą 2014 m. gegužės 27 d. įvykusio EIF visuotinio akcininkų susirinkimo pritarimu, EIF įstatinis kapitalas padidėjo iki 4,5 mlrd. EUR. Komisijos pasiūlymui panaudoti ES dividendus naujoms akcijoms pasirašyti nebuvo pritarta, bet 2014–2017 m. laikotarpiui ES biudžete atidėta iki 178 mln. EUR, kad būtų pasirašyta iki 450 naujų akcijų. Padidėjus akcijų vertei, šios sumos pakako tik 437 papildomoms ES akcijoms pasirašyti[4], todėl ES dalis EIF šiek tiek sumažėjo. Šiuo metu EIB valdo 2 642 (58,7 %), ES – 1 337 (29,7 %), o 32 finansų įstaigos – iš viso 521 (11,6 %) EIF akciją.

Pagrindiniai kapitalo didinimo 2014 m. tikslai buvo:

1) vystyti MVĮ skolintojo kapitalo rinkas, siekiant įvairinti MVĮ bankų ir išperkamosios nuomos bendrovių likvidumo šaltinį;
2) pagerinti MVĮ galimybes gauti finansavimą, atsiliepiant į Europos Vadovų Tarybos prašymą padidinti unikalius EIF kredito vertės didinimo pajėgumus;
3) remti EIF, kaip pagrindinio investuotojo rizikos ir augimo kapitalo rinkoje, augimą;

[1] 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 562/2014/ES dėl Europos Sąjungos dalyvavimo didinant Europos investicijų fondo kapitalą (OL L 156, 2014 5 24, p. 1).

[2] Komisijos ataskaita Europos Parlamentui ir Tarybai. Tarpinė ataskaita dėl Europos Sąjungos dalyvavimo didinant Europos investicijų fondo kapitalą ir dėl tinkamo paramos Europos investicijų fondo veiksmams, kurie palankūs įmonėms, visų pirma mažosioms ir vidutinėms įmonėms, didinimo vadovaujantis 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo Nr. 562/2014/ES dėl Europos Sąjungos dalyvavimo didinant Europos investicijų fondo kapitalą 4 straipsniu, COM(2016) 0795 *final*.

[3] 1994 m. birželio 6 d. Tarybos sprendimas 94/375/EB dėl Bendrijos narystės Europos investicijų fonde (OL L 173, 1994 7 7, p. 12).

[4] 437 naujos akcijos įsigytos už 177 895 462,23 EUR (vidutinė akcijos kaina – 408 199,52 EUR).

4) stiprinti EIF vaidmenį mikrofinansų ir socialinį poveikį turinčių investicijų srityje, sudarant sąlygas esminėms investicijoms į nuosavą kapitalą naujose socialinėse įmonėse ir finansų įstaigose;
5) suteikti galimybę dalytis EIF įgaliojimų rizika bendrai investuojant;
6) paremti EIF AAA reitingą, įliejant naujo kapitalo ir parodant jo išaugusią politinę svarbą.

b) Veiklos kryptys

EIF yra EIB grupės rizikos kapitalo padalinys, remiantis Europos MVĮ finansavimą. Bendradarbiaudamas su Komisija, jis kuria, plėtoja ir panaudoja rizikos kapitalo ir augimo kapitalo, garantijų ir mikrofinansų priemones, specialiai skirtas MVĮ ir vidutinės kapitalizacijos įmonėms, siekdamas skatinti daugiau investuoti Europoje ir padidinti ES biudžeto išteklių ir valstybių narių įnašų sverto poveikį. Vykdydamas šią veiklą, jis pasitelkia rinka pagrįstas finansines priemones (pakeitimą vertybiniais popieriais, diversifikuotus paskolų fondus ir pan.). Jis skatina įgyvendinti ES tikslus remti inovacijas, mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą, verslumą, ekonomikos augimą ir užimtumą bei integracinį finansavimą, tuos finansinius produktus siūlydamas finansų tarpininkams.

EIF veikia ES valstybėse narėse, šalyse kandidatėse ir potencialiose šalyse kandidatėse bei Europos laisvosios prekybos asociacijos šalyse. Pažymėtina, kad šiuo metu jis valdo daugiau nei 122 įgaliojimus Komisijos ir EIB vardu. Šie įgaliojimai susiję su investicijomis į nuosavą kapitalą ir garantijomis arba, nedideliu mastu, su finansuojamomis priemonėmis. EIF taip pat valdo valstybių narių ir institucijų, valdančių Europos struktūrinių ir investicijų fondų (ESI fondų) išteklius, fondų fondų, įmonių, privačiųjų ir viešųjų įstaigų suteiktus įgaliojimus ir bendrai investuoja savo išteklius į nuosavą kapitalą ir skolinimo veiklą.

c) Kapitalo reikalavimai ir numatomas kreditingumo lygis

EIF verslo linijos yra susijusios su skirtinga rizika, kurią parodo tam tikra paskirtoji ekonominio kapitalo dalis, kurią reikia atidėti. Įsipareigojimų skirti nuosavų išteklių garantijoms aukščiausia riba yra tris kartus didesnė už pasirašytąjį kapitalą. 2017 m. kovo 8 d. EIF direktorių valdyba, įgaliota visuotinio susirinkimo, padidino dalyvavimo kapitale panaudojant EIF nuosavus išteklius viršutinę ribą nuo 50 % iki 70 % nuosavų išteklių. EIF rizikos ir kapitalo valdymas padėjo išlaikyti stabilų AAA kredito reitingą, kurį neseniai iš naujo patvirtino pagrindinės kredito reitingų agentūros; pažymėtina, kad pastarosios ypač atkreipė dėmesį į kapitalo padidinimą 2014 m. Dėl EIF produktų įvairovės bei geografinės bei sektorių aprėpties rizikos pozicija yra vidutinė ir tvari.

2. EIF 2014–2018 M. LAIMĖJIMAI, SUSIJĘ SU KAPITALO DIDINIMU

2.1. 2018 m. antrojo ketvirčio apžvalga[5]

Palyginti su 2013 m., iki 2018 m. birželio 30 d. EIF savo veiklos apimtį vidutiniškai per metus padidino daugiau nei 30 %[6]. EIF sudarė 1 120 sandorių, kurių investicinė vertė yra

[5] Naujausi turimi EIF pateikti duomenys.
[6] Bendras metinio augimo koeficientas (angl. *Compounded Annual Growth Rate, CAGR*), pagrįstas 2017 m. pabaigoje buvusia apimtimi.

44 mlrd. EUR. Iš jų 771 sandoris pagrįstas EIF kapitalo baze. Šiems sandoriams skirta 12,1 mlrd. EUR EIF nuosavų išteklių, iš kurių daugiau kaip 10 mlrd. EUR buvo investuota kartu su EIF pavestais valdyti ištekliais. Tikimasi, kad EIF veikla pritrauks 154 mlrd. EUR finansavimą, skirtą MVĮ ir vidutinės kapitalizacijos įmonėms.

Dėl to atsiradusi stipri kapitalizacija nulėmė tai, kad EIF pavyko sėkmingai panaudoti Europos strateginių investicijų fondą (ESIF), taip pat ji skatina didinti ESIF (ESIF 2.0), kaip nuspręsta 2017 m. pabaigoje. EIF pasinaudojo nuosavais ištekliais, sutelkdamas iki 500 mln. EUR, kad paskatintų naudotis ESIF iki teisės aktų dėl ESIF 2.0 priėmimo. Pagal ESIF 2.0 ESIF garantija iš viso padidinta iki 26 mlrd. EUR, planuojamos sutelkti investicijos – nuo 315 mlrd. EUR iki 500 mlrd. EUR, o investavimo laikotarpis pratęstas iki 2020 m. Todėl 2018–2020 m. EIF turės sutelkti didelius nuosavus išteklius kartu su ESIF.

2.2. Nuosavas kapitalas (rizikos ir augimo kapitalas)

Dėl kapitalo didinimo atsiradę papildomi pajėgumai prisiimti riziką leido EIF išplėsti nuosavo kapitalo investicijų aprėptį tiek pagal investicijų apimtį, teik pagal jų panaudojimo spartą. Su nuosavu kapitalu susijusi EIF veikla 2014–2018 m. pritraukė daugiau nei 64 mlrd. EUR dydžio finansavimą galutinių gavėjų lygmeniu.

a) ESIF / RKI operacijos, grindžiamos padidintu kapitalu

EIB rizikos kapitalo ištekliai (RKI) daugiau kaip 18 metų teikė galimybę EIF vykdyti nuosavo kapitalo strategiją rizikos kapitalo ir augimo kapitalo segmentuose ir daugiau investuoti taikant mišrias skolos ir nuosavo kapitalo finansavimo priemones. Kartu su pavestais valdyti ištekliais EIF bendrai investuoja ir nuosavus išteklius. 2015 m. liepos mėn. EIB padidino RKI 2,5 mlrd. EUR suma (iki 9,5 mlrd. EUR) pagal ESIF MVĮ liniją privataus kapitalo ir technologijų perdavimo investicijoms į MVĮ ir vidutinės kapitalizacijos įmones. 2015 m. pabaigoje su ESIF susiję įsipareigojimai 45 fonduose siekė 1,4 mlrd. EUR. Atitinkamas finansavimas pasiekė 8,1 mlrd. EUR ir numatoma, kad tai padės sutelkti 14,6 mlrd. EUR investicijų galutinių gavėjų lygmeniu (sverto koeficientas – beveik 1:11).

Tarpinė bendro investavimo priemonė (angl. *Mezzanine Co-Investment Facility, MCIF*) pagal RKI įgaliojimą prilygsta 101 mln. EUR mišrios skolos ir nuosavo kapitalo priemonės. Ji suteikė galimybę EIF bendrai investuoti į tikslines įmones kartu su tarpiniais fondais. 2018 m. birželio mėn. įsipareigojimai pagal MCIF iš viso siekė 98 mln. EUR (iš jų 5 mln. EUR buvo EIF nuosavi ištekliai), jais buvo skatinama platesniu mastu naudoti bendro investavimo sprendimus ir buvo šalinamos aiškiai nustatytos lėšų rinkimo spragos. 2014 m. sausio mėn. – 2018 m. birželio mėn. EIF pagrindiniuose fonduose įsipareigojo skirti 9,9 mlrd. EUR pagal RKI priemonę, įskaitant 437 mln. EUR nuosavų išteklių.

b) ESIF MVĮ linijos nuosavo kapitalo produktas

2016 m. liepos mėn. EIF, EIB ir Komisija inicijavo ESIF MVĮ linijos nuosavo kapitalo produktą, kurio bendri 2 071 mln. EUR dydžio investavimo pajėgumai yra skirti nuosavo kapitalo investicijoms atsižvelgiant į įvairius finansavimo poreikius ir įgyvendinimo būdus (bendrą investavimą, technologijų perdavimą, fondų fondus, socialinį poveikį ir kt.).- Jį sudaro dvi antrinės linijos – ekonomikos augimo ir plėtros antrinė linija ir pradinio etapo investicijų antrinė linija. Bendradarbiavimu grindžiama platforma suteikia galimybę nacionaliniams skatinamojo finansavimo bankams ir įstaigoms taikant ESIF MVĮ linijos

nuosavo kapitalo produktą pasiekti bendrą investavimo biudžetą. 2016 m. liepos mėn. – 2018 m. birželio mėn. EIF pagal ESIF MVĮ linijos nuosavo kapitalo produktą skyrė 1 mlrd. EUR, įskaitant 177 mln. EUR nuosavų išteklių.

c) EIF rizikos pasidalijimas pagal ES įgaliojimus – bendra ES nuosavo kapitalo finansinė priemonė

Pagal bendrą ES nuosavo kapitalo finansinę priemonę ES biudžeto ištekliai panaudojami kartu su EIF nuosavais ištekliais. Ši priemonė apima COSME augimui skatinti skirtą nuosavo kapitalo priemonę (COSME EFG) ir programos „Horizontas 2020“ „InnovFin“ MVĮ rizikos kapitalo priemonę („InnovFin“ nuosavo kapitalo priemonę), pastaroji taip pat apima bandomąją iniciatyvą, skirtą neformaliems investuotojams.

Pagal COSME EFG priemonę EIF investuoja į fondus, kurie teikia nuosavo kapitalo ir tarpinio pobūdžio finansavimą besiplečiančioms ir augančioms MVĮ, turinčioms didelį augimo potencialą ir visų pirma veikiančioms tarpvalstybiniu mastu. Iki 2018 m. birželio mėn. pagal EFG priemonę buvo pasirašyta 13 investavimo susitarimų dėl 160 mln. EUR bendrų įsipareigojimų, iš kurių 8 mln. EUR yra EIF nuosavi ištekliai.

Per „InnovFin“ nuosavo kapitalo priemonę EIF nukreipia investicijas į technologijų perdavimą, neformalius investuotojus, rizikos kapitalo fondus ir fondų fondus, kurie teikia nuosavą kapitalą veiklą pradedančioms įmonėms parengiamuoju, veiklos pradžios ir pradiniu etapais, kai jos dar gali būti negavusios pajamų. Ši priemonė pritraukia beveik 3 mlrd. EUR įmonėms valstybėse narėse ir šalyse, kurios yra susijusios su programa „Horizontas 2020“.

Vykdant ESIF veiklą buvo sukurtas struktūrizuotas finansinis produktas, skirtas pradinio etapo investicijoms (2 antrinė linija). Šis produktas apima 458 mln. EUR iš ES „InnovFin“ nuosavo kapitalo priemonės su 270 mln. EUR dydžio įsipareigojimu, užtikrinamu ESIF ES garantija, ir 290 mln. EUR dydžio įsipareigojimu panaudojant EIF nuosavus išteklius (visų tokių išteklių visuma vadinama IFE ankstyvojo etapo priemone). Iki 2018 m. birželio mėn. EIF 29-iems nuosavo kapitalo fondams iš viso skyrė 539 mln. EUR, iš kurių 153 mln. EUR yra EIF nuosavi ištekliai.

d) EIF rizikos pasidalijimas pagal ES įgaliojimus ir ESIF nuosavo kapitalo produktą

2016 m. EIF įsteigė Europos rizikos kapitalo fondų fondą (-us) investuoti į privačiojo sektoriaus vykdomą ir rinkos skatinamą Europos rizikos kapitalo fondų fondą panaudojant EIF nuosavus išteklius kartu su COSME augimui skatinti skirta nuosavo kapitalo priemone, ESIF MVĮ linijos nuosavo kapitalo produkto 1 ir 2 antrinėmis linijomis, dar žinoma kaip IFE ankstyvojo etapo priemonė (programos „Horizontas 2020“ „InnovFin“ nuosavo kapitalo priemonės, ESIF nuosavo kapitalo priemonės ir EIF nuosavų išteklių derinys).-- EIF reikalavimus atitinkančiam rizikos kapitalo fondų fondui iš viso skiria 410 mln. EUR investicijų, iš kurių 67,5 mln. EUR sudaro EIF nuosavi ištekliai. Nuo 2018 m. spalio mėn. pasirašyti du susitarimai su rizikos kapitalo fondų fondo valdytojais, dėl kitų keturių vyko derybos.

e) Socialinį poveikį turinčių investicijų plėtojimas: socialinio poveikio spartinimo priemonė (angl. *Social Impact Accelerator, SIA*)

SIA – tai EIF iniciatyva, kuri pradėta įgyvendinti 2013 m. kartu su EIB grupės poveikį turinčio investavimo strategija siekiant ES politikos tikslo – Europoje sukurti tvarią socialinio verslumo finansavimo rinką. SIA yra fondų fondas, kuriuo siekiama sukurti nuosavo kapitalo investicijų į socialinio poveikio fondus portfelį. Jis skatina socialinę įtrauktį, teikia alternatyvias galimybes įsidarbinti marginalizuotoms socialinėms grupėms, prisideda prie ekonomikos augimo ir užtikrina plataus spektro finansavimo priemonių, įskaitant skolos arba mišrias skolos ir nuosavo kapitalo priemones, prieinamumą.

SIA gauna finansavimą pagal EIB įgaliojimą – EREM socialinio poveikio finansavimo priemonę (180 mln. EUR). 2015 m. liepos mėn. galutinai užbaigiant vykdyti šią iniciatyvą, įsipareigojimai SIA iš viso siekė 243 mln. EUR, iš kurių papildomos RKI investicijos sudarė 48 mln. EUR, EIF nuosavi ištekliai – 11,5 mln. EUR, o kitų keturių investuotojų – Bulgarijos plėtros banko, Suomijos inovacijų fondo „Sitra“, „Crédit Coopératif“ ir DB I poveikio investicijų fondo (Deutsche Bank) – papildomos investicijos siekė po 1 mln. EUR.

f) Regioninė veikla

EIF išplėtė regioninę paramą nuosavam kapitalui. Dabar jis valdo 42 regioninius fondų fondus, kurių bendra įsipareigojimų suma siekia 6,3 mlrd. EUR. 2016 m. EIF ir jo regioniniai partneriai įsteigė du fondų fondus, daugiausia skirtus Estijai (60 mln. EUR) ir Švedijai (582 mln. SEK, arba apytiksliai 60,5 mln. EUR), kuriuos sudaro ESI fondų ir ESIF MVĮ linijos ištekliai. 2016 m. EIF ir jo regioniniai partneriai Graikijoje įsteigė fondų fondą (260 mln. EUR), panaudodami RKI ir ESI fondų išteklius (planuojama pritraukti 326 mln. EUR), taip pat kitus fondų fondus Nyderlanduose (200 mln. EUR), Vokietijoje (400 mln. EUR) ir Turkijoje (200 mln. EUR). 2017 m. EIF ir jo regioniniai partneriai įsteigė aštuonis fondų fondus, daugiausia skirtus Rumunijai (84 mln. EUR), Čekijai (50 mln. EUR), Italijai (41 mln. EUR), Suomijai (30 mln. EUR) ir Vidurio Europai (106 mln. EUR).

EIF inicijavo kelias bendro investavimo programas, pvz., Škotijos ir Europos augimo skatinimo bendro investavimo programą, kuriai EIF ir „Scottish Enterprise“ skyrė po 50 mln. GBP, taip pat Nyderlandų augimo skatinimo bendro investavimo programą, kuriai EIF ir Nyderlandų investicijų agentūra skyrė 50 mln. EUR.

EIF taip pat išplėtė veiklą, vykdomą pagal 2012 m. pradėtą įgyvendinti Europos neformalių investuotojų fondo (angl. *European Angels Fund*, EAF) iniciatyvą. Pagal EAF iniciatyvą EIF kartu su neformaliais investuotojais ir kitais neinstituciniais investuotojais bendrai investuoja į novatoriškas bendroves jų veiklos pradžioje, ankstyvuoju veiklos etapu arba augimo etapu. EAF dabar įgyvendinama Austrijoje, Vokietijoje, Airijoje, Nyderlanduose, Ispanijoje, Danijoje ir Suomijoje. 2018 m. birželio mėn. pabaigoje EAF iniciatyvos mastas siekė 392 mln. EUR, iš kurių bent 38 mln. EUR turi būti skirti iš EIF nuosavų išteklių.

g) AMUF

2017 m. EIF įsteigė bendrą turto valdymo fondą (angl. *Asset Management Umbrella Fund, AMUF*), kurį šiuo metu sudaro trys dalys: Europos augimo kapitalas, Europos technologijų rizikos kapitalas ir Europos gyvybės mokslų rizikos kapitalas.

AMUF didina rizikos kapitalo sumą, skirtą investavimo veiklai Europai, telkdamas naujus institucinius investuotojus Europos privačiojo kapitalo ir rizikos kapitalo rinkoms. EIF įsipareigojo investuoti apie 2,5 % viso kitų investuotojų įsipareigoto skirti kapitalo. 2018 m.

birželio mėn. pabaigoje trys investuotojai iš viso skyrė 345 mln. EUR. Pasirašymo rinkti lėšas laikotarpis baigiasi 2019 m.; didžiausia tikslinė lėšų suma yra 2 mlrd. EUR, iš kurių EIF turėtų skirti iki 50 mln. EUR nuosavų išteklių.

2.3. Skola (garantijos, pakeitimas vertybiniais popieriais ir mikrofinansai)

Be naujų įgaliojimų, kurie prisiimti 2014–2018 m. ir kurie pagrįsti tik pavestais valdyti ištekliais, EIF bendrai investuojant ir (arba) pasidalijant rizika pradėta vykdyti daug į skolą orientuotų įgaliojimų. Be to, EIF sustiprino savo rizikos veiklą vykdant kredito vertės didinimo operacijas. Planuojama, kad finansinių įstaigų, dalyvaujančių teikiant EIF skolos produktus 2014–2018 m., suteiktų MVĮ paskolų svertinė apimtis sieks 85 mlrd. EUR.

a) EIB rizikos valdymo didinimo įgaliojimas (EREM)

2014 m. kovo mėn. EIB ir EIF pasirašė EREM įgaliojimą, kad papildomomis garantijomis, skolos ir nuosavo kapitalo priemonėmis paremtų sutrikusį Europos įmonių finansavimą. Iš viso buvo numatyta skirti iki 6 mlrd. EUR, iš kurių 4 mlrd. EUR – iš EIB, o iki 2 mlrd. EUR – iš EIF. EREM investavimo laikotarpis baigsis 2018 m. pabaigoje. EREM produktai ir (arba) linijos sustiprino esamą veiklą arba stiprino alternatyvias finansavimo priemones, kad būtų galima reaguoti į naujus rinkos poreikius:

- **ABS kreditavimo stiprinimo (angl. *ABS Credit Enhancement, EREM ABS CE*)** priemonė padidino pajėgumus, skirtus pakeitimo turtu užtikrintais vertybiniais popieriais tarpinio pobūdžio segmentams, taip atlaisvinant išteklius iniciatoriams, kad jie galėtų teikti paskolas MVĮ ir vidutinės kapitalizacijos įmonėms. Vykdant šią veiklą pasirašyta susitarimų už daugiau nei 855 mln. EUR, iš kurių 291 mln. EUR skirta iš EIF nuosavų išteklių. Apskaičiuota, kad svertinė iniciatorių papildomų MVĮ suteiktų paskolų apimtis pasieks 5 mlrd. EUR;

- **EREM kooperatiniai bankai ir mažesnės įstaigos** išplėtė EIB grupės tarpininkų įvairovę, visų pirma kalbant apie mažus kooperatinius bankus ir kitas mažesnes įstaigas, konkrečiai orientuotas į mažesnes MVĮ ir pradedančiąsias įmones. Planuota, kad iniciatoriai, savo ruožtu, panaudos atlaisvintas lėšas ir skolins MVĮ; EIF sudarė 16 paskolų sandorių, kurių bendra suma yra 153 mln. EUR, iš jų 7,7 mln. EUR skirta iš EIF nuosavų išteklių;

- **EREM paskolų fondai** – naujas segmentas, kurio ėmėsi EIF, kad išplėstų galimybes MVĮ ir mažoms vidutinės kapitalizacijos įmonėms gauti paskolų finansavimą už tradicinės bankininkystės ribų. Beveik 57 mln. EUR EIF nuosavų išteklių skirta pagal 26 sandorius, o bendra investicijų apimtis siekė 1 135 mln. EUR.

- Įgyvendinant **EREM MVĮ iniciatyvą**, EIF turi dalyvauti panaudodamas nuosavus išteklius kartu su EIB skiriamu finansavimu. Iki 159 mln. EUR EIF nuosavų išteklių skirta pagal 67 sandorius, o bendra investicijų apimtis siekė 4,3 mlrd. EUR.

b) EIF kapitalo įnašai į „InnovFin“ MVĮ garantijų priemonę (SMEG)

Nuo 2014 m. EIF teikė finansų tarpininkams neribotas garantijas arba priešpriešines garantijas, suteikdamas jiems galimybę palankiomis sąlygomis teikti skolos finansavimą novatoriškoms MVĮ ir mažoms vidutinės kapitalizacijos įmonėms valstybėse narėse ir asocijuotosiose šalyse.

Nuo 2014 m. iki 2018 m. birželio mėn. 1,8 mlrd. EUR skirta iš ES biudžeto, o EIF pozicija siekė 7,2 mlrd. EUR, tad novatoriškoms įmonėms buvo suteikta galimybė pasinaudoti maždaug 18 mlrd. EUR vertės skolos finansavimo lėšomis ir sutelkta maždaug 26 mlrd. EUR vertės investicijų. EIF sudarė 177 garantijų sandorius, kurių bendra suma siekė 9 mlrd. EUR ir iš kurių 139 sandorius (iš viso už 7,6 mlrd. EUR) parėmė ESIF. Vykdant veiklą pagal ESIF 2.0 ir ESIF MVĮ liniją, „InnovFin“ SMEG priemonę numatoma padidinti apytiksliai 220 mln. EUR. Siekiant 2017–2022 m. padengti iš viso iki 2 200 mln. EUR garantijų, su ESIF 2.0 ir ES biudžeto lėšomis bus derinama ir iki 1 760 mln. EUR dydžio EIF išteklių.

c) EIF parama MVĮ iniciatyvai

Komisijos ir EIB grupės MVĮ iniciatyva skatinamas MVĮ finansavimas iš dalies padengiant finansų įstaigų iniciatorių MVĮ paskolų portfelių riziką. ESIF skiria didžiąją dalį ES lėšų, kurios apima įnašus pagal ES lygmens priemones (COSME ir (arba) „Horizontas 2020“), kartu su bendru finansavimu iš EIB ir EIF nuosavų išteklių. Atrinktiems finansiniams tarpininkams EIF siūlo neribotą portfelio garantijų priemonę arba pakeitimo vertybiniais popieriais priemonę. Dėl tokios apsaugos nuo nuostolių ir galimos paramos kapitalui finansiniai tarpininkai gali palankiomis sąlygomis teikti MVĮ paskolas, išperkamosios nuomos paslaugas ir (arba) garantijas. MVĮ iniciatyva įgyvendinama Ispanijoje, Bulgarijoje, Suomijoje, Maltoje, Italijoje ir Rumunijoje. EIF yra patikėta apie 1,2 mlrd. EUR ESIF išteklių kartu su prognozuojamais iki 4,1 mlrd. EUR įsipareigojimais iš EIB ir 215 mln. EUR EIF nuosavų išteklių.

d) EIF parama platformai „Agri Italy“

Platforma „Agri Italy“, sukurta bendradarbiaujant su Italijos Kalabrijos, Kampanijos, Emilijos Romanijos, Pjemonto, Apulijos, Veneto, Umbrijos ir Toskanos regionais, yra naujos kartos daugiaregioninė skolos finansavimo priemonė, kuria siekiama galutiniams gavėjams žemės ūkio ir žemės ūkio pramonės sektoriuose suteikti geresnes galimybes gauti finansavimą. EIF dalyvauja panaudodamas nuosavus išteklius kartu su Italijos regionų skiriamu finansavimu. Šiuo metu platformai „Agri Italy“ iš EIF iš viso numatyta skirti iki 64 mln. EUR.

e) Aktyvesnė MVĮ paskolų pakeitimo vertybiniais popieriais veikla, panaudojant EIF nuosavus išteklius

Vykdydamas pakeitimo vertybiniais popieriais veiklą, EIF siekia didinti kredito vertę, sudarydamas sąlygas iniciatoriams įvairinti savo finansavimo šaltinius ir remti ekonominį ir reguliuojamąjį kapitalą perleidžiant kredito riziką, taip suteikdamas jiems galimybę toliau teikti paskolas MVĮ. Nuo 2014 m., EIF dedant pastangas padėti atgaivinti MVĮ paskolų pakeitimą vertybiniais popieriais, pasirašyta garantijų už daugiau nei 15 mlrd. EUR. Geografinė aprėptis išsiplėtė ir dabar ši priemonė taikoma 11 šalių. Apskaičiuota, kad svertinė iniciatorių papildomų MVĮ suteiktų paskolų apimtis pasieks 28 mlrd. EUR. Iš viso per tą patį laikotarpį EIF MVĮ paskolų pakeitimo vertybiniais popieriais veiklai buvo sutelkta daugiau kaip 3 mlrd. EUR EIF nuosavų išteklių.

EIF priemone EREM ABS CE buvo remiami MVĮ ir mažų vidutinės kapitalizacijos įmonių paskolų pakeitimo vertybiniais popieriais sandorių, įskaitant sintetinio ir tikro pardavimo sandorius, tarpinio pobūdžio segmentai. EIF panaudojo 391 mln. EUR nuosavų išteklių, kad įsigytų daugiau didesnio prioriteto segmentų pagal tiesioginių investicijų į MVĮ paskolų pakeitimą turtu užtikrintais vertybiniais popieriais, taip pat padengtųjų obligacijų sandoriams.

3. PAGRINDINĖ EIF VEIKLA ŽVELGIANT Į ATEITĮ

3.1. Papildoma veikla ateityje

EIF nuolat siekia šalinti nustatytas naujas rinkos spragas, susijusias su Europos MVĮ ir vidutinės kapitalizacijos įmonių finansavimu.

a) Papildoma su nuosavu kapitalu susijusi veikla

i) ESIF MVĮ linijos nuosavo kapitalo produkto papildymas

Atsižvelgiant į sėkmingą ESIF MVĮ linijos nuosavo kapitalo produkto panaudojimą, numatyta ESIF MVĮ linijos nuosavo kapitalo produktą papildyti 1,37 mlrd. EUR suma, įskaitant 1 mlrd. EUR 1 antrinei linijai ir 0,37 mlrd. EUR IFE ankstyvojo etapo priemonei, EIF investuojant į šį produktą iki 155 mln. EUR nuosavų išteklių.

ii) ESIF MVĮ linijos RKI papildymas

Be to, kad bus papildytas ESIF MVĮ linijos nuosavo kapitalo produktas, ESIF MVĮ linijai plėsti RKI bus papildomai skirta 1 579 mln. EUR, iš kurių beveik 79 mln. EUR sudaro EIF nuosavi ištekliai.

b) Papildoma skolinimo veikla

Finansuojamos mikrofinansų priemonės (EaSI)

Pagal ES užimtumo ir socialinių inovacijų programą (EaSI) Komisija ir EIB grupė garantijų įgaliojimą planuoja papildyti priemone, kuria bus teikiamos pirmaeilės arba subordinuotosios paskolos mikrofinansų ir socialinio verslumo institucijoms, kurios, savo ruožtu, teiks finansavimą mikrojmonėms ir socialinėms įmonėms.- Kartu su EIB ir EaSI ištekliais turi būti sutelkta iki 28,5 mln. EUR EIF nuosavų išteklių, o bendra numatoma jų apimtis – 200 mln. EUR.

3.2. Poveikis EIF kapitalo vartojimui

a) Kapitalo vartojimas

i) Nuosavas kapitalas

EIF įsipareigojimams skirti nuosavų išteklių investicijoms į nuosavą kapitalą yra nustatyta viršutinė riba. 2018 m. birželio mėn. duomenimis, galima panaudoti 1,4 mlrd. EUR. Iš viso 1,1 mlrd. EUR sudarantiems gryniesiems privačiojo nuosavo kapitalo įsipareigojimams panaudota 78 % nustatytos didžiausios sumos.

ii) Garantijos

2013 m. rugsėjo mėn. pabaigoje EIF rizikos pozicija dėl nuosavų rizikos garantijos operacijų sudarė 2,9 mlrd. EUR, todėl tokioms operacijoms buvo galima skirti 6,1 mlrd. EUR. Nuo 2014 m. iki 2018 m. birželio mėn. pabaigos išaugus garantijų verslo apimtims, EIF rizikos pozicija padidėjo daugiau nei dvigubai – iki 8 mlrd. EUR, palyginti su 13,5 mlrd. EUR viršutine riba.

b) Kapitalo panaudojimo optimizavimas

Pasiekti didesnio, nei tikėtasi, verslo apimčių padidėjimo buvo įmanoma skyrus daugiau EIF kapitalo. EIF aktyviai valdo savo kapitalą, kad labiau prisitaikytų prie planuojamo augimo iki

2020 m. Įgyvendinamos įvairios EIF kapitalo vartojimo mažinimo priemonės, įskaitant aktyvesnį portfelio valdymą, visų pirma nuosavo kapitalo srityje.

c) Būsimi kapitalo poreikiai

EIF mano, kad iki 2020 m. pabaigos jam skirtas kapitalas bus visiškai panaudotas ir jį reikės dar padidinti, kad per naują DFP laikotarpį EIF galėtų toliau prisidėti ir plėsti savo indėlį siekiant ES politikos tikslų. EIF vertinimu, kapitalą reikia padidinti maždaug 3–3,5 mlrd. EUR, jeigu siekiama, kad per naują DFP laikotarpį jis įgyvendintų tikslą Europoje investuoti 100 mlrd. EUR. Per tą patį laikotarpį tokios investicijos galėtų padėti sutelkti daugiau nei 1 trln. EUR investicijų į realiąją ekonomiką.

4. IŠVADA

2014 m. padidinus kapitalą MVĮ ir vidutinės kapitalizacijos įmonėms atsirado galimybė gauti gerokai didesnį finansavimą. Padidinus kapitalą sukurta papildomų pajėgumų prisiimti riziką, todėl galima skirti didesnes nuosavo kapitalo investicijas į MVĮ ir greičiau jas panaudoti, o EIF kapitalas įgijo gerokai didesnį finansinį svertą. Dėl kapitalo padidinimo EIF ėmėsi aktyvesnės savo rizikos veiklos, susijusios su kredito vertės didinimo operacijomis, visų pirma su garantijomis ir pakeitimu vertybiniais popieriais, kuria telkiamas privatus finansavimas ir didinamos galimybės MVĮ gauti finansavimą. ES 178 mln. EUR indėlis 2014 m. didinant kapitalą buvo labai svarbus, siekiant stiprinti EIF ir padėti jam pasiekti apčiuopiamų rezultatų Europos MVĮ labui.

Ne mažiau svarbu ir tai, kad tai padėjo EIF pasiekti itin reikšmingų rezultatų taikant ESIF MVĮ linijos produktą, kadangi MVĮ skirtas papildomas finansavimas, o tai labai padėjo ESIF 20 mlrd. EUR viršyti pradinį tikslą iki 2018 m. vidurio sutelkti 315 mlrd. EUR investicijų.

Numatoma, kad EIF viršys pradinius lūkesčius, lėmusius kapitalo padidinimą 2014 m. Iki 2018 m. birželio mėn. pabaigos EIF daugiau nei 547 000 MVĮ ir kitiems galutiniams gavėjams skyrė beveik 30 % daugiau išteklių (44 mlrd. EUR), nei planuota 2014 m. (34 mlrd. EUR), kartu paremdamas daugiau nei 4 mln. darbo vietų kūrimą. Iki 2020 m. pabaigos planuojama skirti dar 26 mlrd. EUR, todėl bendri įsipareigojimai per 7 metus sieks 70 mlrd. EUR ir realiosios ekonomikos finansavimui tuo pat metu bus skirta 250–300 mlrd. EUR. Tai reiškia, kad 2014 m. pradiniai lūkesčiai (175 mlrd. EUR) bus viršyti daugiau nei 40 %.

Numatoma, kad per 2021–2027 m. DFP laikotarpį EIF ir toliau atliks svarbų vaidmenį finansuojant įmones, visų pirma veikiančias svarbiausiose Europos ekonomikos srityse (mokslinių tyrimų ir inovacijų, MVĮ, mikrofinansų ir kt.). EIF vertinimu, nuo 2021 m. EIF kapitalo bazę reikėtų padidinti 3–3,5 mlrd. EUR. Tačiau esama kelių neaiškumų, susijusių su kapitalo didinimu. EIF kapitalo reikalavimus reikės pakartotinai įvertinti atsižvelgiant į finansinius produktus, kuriuos EIF pradės taikyti įgyvendinant programą „InvestEU“, taip pat į galimą operacijų sujungimą pagal 2021–2027 m. daugiametę finansinę programą.